

Turčín Poničan

Samo Chalupka

Jajže, Bože, strach veliký:
padli Turci na Poniky;
padli, padli o polnoci,
jajže, Bože, niet pomoci.

Ľudia boží, utekajte,
zajať Turkom sa nedajte:
a čo mladé - zutekalo,
a čo staré - nevládalo.

Skočil Turčín bystrým skokom
do jelšiny nad potokom;
našiel on tam starú ženu,
medzi krovím učupenú.

Také jej on robí muky:
do železa dal jej ruky;
povraz hodil jej na šiju
a o koňa pripäl si ju.

Vláči Turčín starkú, vláči,

po hrobline, po bodľačí:
starkej krv sa z nôžok leje
a Turčín sa iba smeje.

A keď ona už ustáva,
kančukou ju pošibáva;
a keď ona na zem padá,
ostrohami v bok ju báda.

Hučia, hučia Turkov čaty,
poháňajú ľud zajatý:
tri razy mesiac omladol,
a oni vždy tiahnu nadol.

Ten turecký svet ďaleký,
prešli oni cez tri rieky,
zašli oni za tri hory,
zastali pri šírom mori.

A nad morom mesto leží,
týči k nebu tisíc veží:

jaj, Bože, len smutno je to:
na tých vežiach kríža nieto.

A keď blížili sa k mestu,
Turkyňa im zašla cestu:
a Turkyňa, ako ruža,
pekne víta svojho muža:

„Vitaj, muž, vitaj že mi,
v tej uhorskej krásnej zemi!
Či sa dobre vám vodilo?
Či vám šťastie poslúžilo?"

„Dobre, dobre sme chodili:
Maďarov sme si podbili,
a Slováci sa nedali,
preto sme ich zrabovali.

A čože je tu nového?
Povedz, žienko, dač' dobrého."
„Dobrá, dobrá tu novinka:

požehnal ti pán Boh synka."

„A ja vediem otrokyňu,
nášmu synku varovkyňu.
Keď ho bude kolísavať,
pekne bude mu spievavať.

Slovenka to, tam od Hrona;
veľmi pekne spieva ona:
bo spevu na božom svete
nad slovenský nenájdete."

Turčín sedí, kávu pije,
a Turkyňa zlatom šije:
a starká si spieva tíše,
a Turčiatko im kolíše.

„Hajaj, búvaj, krásne dieťa!
Donesiem ti z hája kvieťa;
donesiem ti z rúže púčok,
veď si ty môj milý vnúčok."

Dopočul to Turčín mladý,
hneď so starkou stal do vady:
„Ako ty smieš to spievati?
Či si mu ty stará mati?"

„Raz Poniky rabovali,
syna môjho s sebou vzali;
syna môjho v treťom roku,
mal on hviezdu, znak na boku."

A Turčín a jeho žena
hodili sa na kolená:
„Odpusť, mati, svojmu synu
prevelikú jeho vinu.

Nebudeš už otrokovať,
s nami budeš tu panovať,
chodiť, ako my, vo zlate
a spočívať na zamate."

„Udeľ vám Boh, deti moje,

sväté požehnanie svoje,
ale túžba moja letí
len ta, kde kríž z veže svieti.

Ta do vlasti mojej lona,
na tie krásne brehy Hrona:
tam kvitol kvet mojej mladi,
inde sa mne žiť nesladí.

Tam pod krížom starší moji
v tichých hroboch spia v pokoji;
tam - keď bude vôľa božia -
i mňa ku nim nech položia."